VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Keskusvastapuolten elvytys ja kriisinratkaisu

RISTO KOPONEN, FINANSSINEUVOS
TALOUSVALIOKUNTA
1.12.2022

Yleistä

- Keskusvastapuolten elvytys- ja kriisinratkaisuasetus (CCP RR) hyväksytty joulukuussa 2020, sovelletaan 12.8.2022.
- Keskusvastapuoli (CCP): toimii rahoitusmarkkinoiden osapuolten välillä tiettyjen sopimuksien (mm osakkeet ja johdannaiset) osalta ostajana jokaiseen myyjään nähden ja myyjänä jokaiseen ostajaan nähden.
  - Hyötyinä mm nettoutus ja riskienhallinnan yksinkertaistuminen
  - Mutta, CCPt itsessään systeemiriskin lähde → tarve vahvalle riskienhallinnalle
  - Sääntelynä nk. EMIR (Asetus OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä)
- Suomessa ei ole keskusvastapuolia.

Yleistä II

- CCP RRn tavoitteena:
  - i) CCPn elvytys;
  - ii) kaatuvan CCPn kriittiset toiminnot jatkuvat ja
  - iii) minimoidaan veronmaksajien taakka.
- Pankkien elvytys- ja kriisinratkaisukehikon (nk. BRRD) sovellus keskusvastapuoliin.
- Asetuksena minimaalisesti kansallista liikkumavaraa.
- Esitysluonnos lausuttavana 27.4–7.6.2022. Lausunnon antoivat Suomen Pörssisäätiö, oikeusministeriö ja Finanssivalvonta → huomioitu. Suomen Pankki totesi, ettei sillä ei ole lausuttavaa.

CCPn elvytys ja kriisinratkaisu/olennaiset vaiheet

- Valmistautuminen
  - CCPn laadittava elvytyssuunnitelma rahoitusvaikeuksien varalta, joihin EMIRn mukaiset maksukyvyttömyyden hallintaan tarkoitetut resurssit eivät riitä (ml määritysosapuolten kaatuminen).
  - Kriisinratkaisuviranomaisen laadittava kriisinratkaisusuunnitelma CCPn saneerauksesta sekä siitä, miten niiden kriittisiä toimintoja pidetään yllä, jos ne joutuvat vaikeuksiin
- Varhainen puuttuminen: Jos CCP rikkomassa pääoma-/vakavaraisuussäännöksiä, vaarantamassa rahoitusvakauden tai muu CCPn toimintaan vaikuttava kriisitilanne syntymässä
  - Valvontaviranomaiset voivat mm. vaatia keskusvastapuolta toteuttamaan tai kieltää toteuttamasta elvytyssuunnitelmassa kuvattuja erityistoimia tai täydentämään rahoitusvarojaan
- Kriisinratkaisu: jos CCP on kaatumassa ja kaatumista ei voida estää yksityisen sektorin keinoin ja jos kaatuminen vaarantaisi yleisen edun ja rahoitusjärjestelmän vakauden.

Viranomaiset ja niiden välinen yhteistyö

- Toimivaltainen viranomainen
  - Valmistautuminen ja varhainen puuttuminen → kotivaltion valvoja (Suomessa Fiva)
  - Kriisinratkaisu → kotivaltion kriisinratkaisuviranomainen
- Viranomaisten välinen yhteistyö, mm.
  - Valvontakollegio (EMIR Art 18): elvytyssuunnitelma arviointi
  - Kriisinratkaisukollegio: mm.
    - kriisinratkaisusuunnitelmien laatiminen
    - keskusvastapuolten purkamismahdollisuuksien arvioiminen;
    - keskusvastapuolten purkamismahdollisuuksien esteiden määrittäminen, niihin puuttuminen ja niiden poistaminen; ja
    - kriisinratkaisusuunnitelmia ja -strategioita koskevan julkisen viestinnän koordinointi

Olennaiset esitykset

- Kriisinratkaisuviranomainen → Rahoitusvakausvirasto (RVV)
- Kansallinen optio: voidaan poiketa asetuksen edellyttämästä rakenteellisesta erottelusta kriisinratkaisuviranomaiselle annettujen tehtävien välille (erityisesti olisi eroteltava määritysosapuolten (lue: pankkien) ja keskusvastapuolten kriisinratkaisu) mikäli jäsenvaltiossa ei ole omaa CCPtä → ehdotetaan otettavaksi käyttöön.
- Kansallinen optio: kriisinratkaisuviranomaisen ei tarvitsisi pyytää toimivaltaisen ministeriön hyväksyntää päätökselleen, jolla finanssipoliittisia vaikutuksia → ei ehdoteta otettavaksi käyttöön

Olennaiset esitykset II

- Sanktiot → ehdotetaan asetuksen minimiä
  - Varoitus, kielto toimia CCPn johdossa, seuraamusmaksu
    - 9 artiklan säännökset elvytyssuunnitelmien laatimisesta, ylläpitämisestä ja päivittämisestä;
    - 13 artiklan säännökset tietojen antamisesta kriisinratkaisusuunnitelmien laatimiseksi; sekä
    - 70 artiklan 1 kohdan säännökset keskusvastapuolen ilmoitusvelvollisuudesta toimivaltaiselle viranomaiselle, kun keskusvastapuoli on lähellä kaatumista tai todennäköisesti kaatuu.
  - Käsky lopettaa säännösten rikkominen (nykyinen FivaL 33 §)
- Pituus 5 v kiellolle toimia CCPn johdossa.
- RVVn kustannukset katettaisiin keskusvastapuolilta ja määritysosapuolilta kerättävillä hallintomaksuilla.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos.

RISTO KOPONEN, FINANSSINEUVOS
RISTO.KOPONEN@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET